

EXPERTÍZNE ŠTÚDIE EÚ SAV

10

Miroslav Štefánik – Tomáš Miklošovič

Návrh metodiky vyhodnocovania výkonnosti Úradov práce

Edícia **EXPERTÍZNE ŠTÚDIE** prináša výskumné, analytické, prognostické práce vypracované na základe objednávky, resp. dohody so zadávateľom a publikujú sa na základe jeho výslovného súhlasu.

AUTORI:

Miroslav Štefánik
Tomáš Miklošovič

RECENZENTI:

Štefan Ďurajka
Boris Katuščák

RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO:

Ekonomický ústav SAV

ABSTRAKT

Dokument navrhuje metodiku vyhodnocovania činnosti regionálnych Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny. Doplnenie nových indikátorov do existujúceho zberu dát v rámci pravidelne zbieraných regionálnych plánov zamestnanosti. Navrhnutý je postup spracovania zbieranej informácie pomocou vážených priemerov, tak aby bola zohľadnená špecifická situácia každého z regiónov pôsobnosti jednotlivých Úradov práce sociálnych vecí a rodiny.

KLÚČOVÉ SLOVÁ: verejné služby zamestnanosti, manažment výkonnosti

JEL CLASSIFICATION: H7, J68

Objednávateľ: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Objednávateľ prácu prevzal v máji 2019 a súhlasil s jej publikovaním.

Táto práca bola podporná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na Základe zmluvy č. APVV-17-0329 a VEGA 2/0135/17.

Za obsah a jazykovú úroveň zodpovedajú autori.

Ekonomický ústav SAV, Šancová 56, 811 05 Bratislava, www.ekonom.sav.sk

KONTAKT: miroslav.stefanik@savba.sk, tel. 02 5249 7053/140

© Ekonomický ústav SAV, Bratislava 2019

O B S A H

1. Súčasný stav: Regionálne plány zamestnanosti.....	4
2. Navrhované zmeny používaných indikátorov.....	5
3. Doplnenie regionálnych plánov zamestnanosti (RPZ) o nové indikátory.....	5
4. Návrh vyhodnotenia činnosti Úradov.....	6

1. Súčasný stav: Regionálne plány zamestnanosti

V roku 2018 Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVR) začiatkom roka (koniec februára) zbieralo od regionálnych Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny (Úrady) takzvané regionálne plány. V rámci týchto plánov majú Úrady poskytnúť informáciu o plánovanom vývoji v nasledujúcich oblastiach a indikátoroch:

- Stav a plán
 - Disponibilný počet UoZ
 - Počet DN
 - Počet UoZ do 29 rokov
 - Skutočný počet (prítok) VPM v roku 2017
 - Počet realizovaných VK
 - Počet osobných návštev u zamestnávateľov
 - UoZ poberatelia DvHN zaradení na TP 2018
- Predstihová informácia
 - Noví investori (VPM)/Hromadné prepúšťania (Ohrozené PM)
- Plánované čerpanie AOTP
 - Prítok UoZ do nástrojov, podľa nástroja (Národného projektu)

Informácia pozbieraná na týchto indikátoroch začiatkom roka, bola konfrontovaná s koncoročnými hodnotami, čím bola vyhodnotená činnosť Úradov. Spôsob vyhodnotenia trpel napríklad nízkou ambicióznosťou niektorých cieľov. Zároveň, medzi indikátormi ktoré by sa dali použiť ako indikátory výkonnosti (performance indicators alebo key performance indicators) prevládajú indikátory zachytávajúce stav danej veličiny. Stav je pritom ovplyvňovaný viacerými faktormi, čo môže skresľovať výsledky vyhodnotenia. Podľa Teórie zmeny je dôležité aby vyhodnocovaní účastníci (Úrady) videli čo najjasnejšie prepojenie medzi ich činnosťou a výsledkom, ktorý je sledovaný¹. Pre tento účel lepšie slúžia odtokové (prípadne prítokové) indikátory. Tie sú často bezprostredným výsledkom činnosti Úradov.

¹ Performance Management in PES – Practitioner's Toolkit

2. Navrhované zmeny používaných indikátorov

Plánovaný **počet Disponibilných UoZ**, nie je preto ideálny ako indikátor výkonnosti, je ale užitočný ako predstihový indikátor, nakoľko vyžaduje komplexné zhodnotenie očakávaných zmien na regionálnom trhu práce (TP)

Pre vyhodnotenie činnosti Úradov, a teda služieb poskytovaných dlhodobo nezamestnaným, mladým, poberateľom dávky v hmotnej núzi (DvHN), či iným cieľovým skupinám je vhodnejšie použiť odtoky týchto skupín UoZ.

V oblasti služieb zamestnávateľom (obsadzovania) je vhodnejšie sledovať podiel voľných pracovných miest (VPM) obsadených do určitého časového obdobia (napr. 1 mesiac). Počet osobných návštev u zamestnávateľov, či zorganizovaných výberových konaní predstavujú iba čiastkové výstupy činnosti Úradov, nie však konečný cieľ, ktorým je obsadzovanie VPM.

Indikátory počtu očakávaných nových investorov a hromadných prepúšťaní sú nadefinované vhodne a sú užitočné ako predstihové indikátory. Treba ich preto naďalej zbierať, aj keď nie sú využiteľné na pri vyhodnocovaní činnosti Úradov.

Rovnako je to aj pri plánovanom čerpaní AOTP – prítok do programov a národných projektov.

3. Doplnenie regionálnych plánov zamestnanosti (RPZ) o nové indikátory

Do budúceho roku (2020) by bolo vhodné rozšíriť zoznam zbieranej informácie. Aby sme vedeli vyhodnotiť činnosť Úradov, mali by sme si najskôr zadať rámecové ciele voči ktorým budeme ich činnosť vyhodnocovať. Ciele si môže definovať vedenie ÚPSVR, ale môžeme pre tento účel využiť aj ciele verejných služieb zamestnanosti (VSZ) definované na Európskej úrovni (Rozhodnutia Európskeho Parlamentu a Rady EÚ číslo 573/2014/EU z 15. mája 2014 (Rozhodnutie EP)). To definuje štyri ciele (oblasti záujmu) VSZ na európskej a teda aj národnej úrovni:

1. Znižovanie nezamestnanosti;
2. Skrátenie trvania nezamestnanosti;
3. Obsadzovanie VPM;
4. Spokojnosť klientov.

Pre štvrtú oblasť v súčasnosti nie sú zbierané informácie. Pre tento účel neexistuje jednotná metodika, a nie sú na to ani alokované kapacity. Požadovať túto informáciu od Úradov by preto nemalo zmysel. Prvý a tretí cieľ je možné pokryť indikátormi už zaradenými v regionálnych plánoch zamestnanosti (po implementovaní zmien opísaných v predchádzajúcej sekcii). Pre zachytenie prínosu VSZ ku skráteniu trvania nezamestnanosti môžeme do zoznamu indikátorov zaradiť:

Odtok UoZ s trvaním evidencie do 12 mesiacov

Indikátor (a ročný plán jeho napĺňania) by mohol byť zisťovaný zvlášť pre „s“ skupín UoZ:

- i. do 30 rokov;
- ii. nad 50 rokov;
- iii. s nízkym vzdelaním (ZŠ); a
- iv. poberateľov DvHN.

V prípade tohto indikátora je vhodné zisťovať hodnoty podielu na prítoku z obdobia t-12 mesiacov. Ročná hodnota indikátora by tak bola priemerom 12tich mesačných hodnôt definovaných nasledovne:

$$\frac{\text{Odtok UoZ skupiny "s" v mesiaci "m" s trvaním evidencie do 12 mesiacov}}{\text{Odtok UoZ skupiny "s" v mesiaci "m" bez ohľadu na dĺžku trvania evidencie}}$$

Pre rok 2019 už bol tento indikátor, v testovacej podobe zaradený do RPZ.

4. Návrh vyhodnotenia činnosti Úradov

Na takto pozmenenom zozname indikátorov môžeme pokračovať v zbere informácie o regionálnych plánoch zamestnanosti. Organizácia zberu informácie môže zostať rovnaká ako doteraz, časovo aj kapacitne. Dodatočne pridané indikátory budú predstavovať iba zanedbateľné navýšenie náročnosti tejto, už existujúcej úlohy pre Úrady.

Spôsob vyhodnotenia činnosti vo vzťahu k definovaným plánom sa však zmení. Zatiaľ čo v minulosti bola činnosť vyhodnotená iba v pomere k Úradom stanovenému cieľu, v budúcnosti budú Úradom pridelené takzvané syntetické ciele. Tie budú vypočítané na základe porovnania s podobnými Úradmi a to na:

- a) reálnych výsledkoch ich činnosti z predchádzajúceho roka
- b) Úradmi definovaných plánov na prebiehajúci rok.

Podobnosť medzi Úradmi bude definovaná ich vzájomnou vzdialenosťou na hodnotách sledovaného indikátora zo začiatku roka.

Výpočet syntetického syntetického cieľa

Syntetický cieľ bude počítaný pre každý Úrad a indikátor samostatne. Pôjde o vážený priemer plánov Úradov zozbieraných začiatkom roka. Napríklad pri indikátore: Podiel dlhodobo nezamestnaných UoZ na celkovom počte UoZ. Bude cieľom pre Úrad v Bratislave priemer z plánov všetkých 46 Úradov, deklarovaných v rámci RPZ zbieraných začiatkom roka. Nepôjde však o jednoduchý aritmetický priemer. Pre jeho výpočet bude použitá váha, tak aby Úrady podobné na hodnotách daného indikátora (podiel dlhodobo nezamestnaných UoZ na celkovom počte UoZ) z posledného pozorovaného obdobia (kalendárny rok predchádzajúci zberu RPZ) boli započítavané do priemeru s vyššou váhou.

Výpočet váhy pre výpočet syntetického cieľa Úradu Bratislava (BA) bude prebiehať podľa nasledujúceho vzorca:

$$W_u = \sqrt{(H_u - H_{BA})^2} \quad (1)$$

Kde W_u je váha Úradu, špecifická pre 45 Úradov s výnimkou Bratislavy. H_u je hodnota indikátora pozorovaná pre Úrad u v roku pred zberom RPZ. V našom prípade podiel dlhodobo nezamestnaných UoZ na celkovom počte UoZ. H_{BA} je hodnota indikátora pozorovaná pre Bratislavu v roku pred zberom RPZ.

Výpočet samotného syntetického cieľa pre Úrad Bratislava (ako váženého priemeru) bude prebiehať podľa nasledovného cieľa.

$$C_{BA} = \frac{\sum W_u * P_u}{\sum W_u} \quad (2)$$

Kde C_{BA} je hodnota syntetického cieľa pre Úrad Bratislava. W_u je váha Úradu u vypočítaná na základe vzorca 1 vyššie. P_u je plán deklarovaný Úradom u v rámci RPZ. V našom prípade ide o plánované zníženie podielu dlhodobo nezamestnaných UoZ na celkovom počte UoZ.

Zoznam indikátorov zbieraných potreby vyhodnoteniam výkonnosti v rámci RPZ pre rok 2019

1	Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie ku koncu roka
2	Celkový počet uchádzačov o zamestnanie ku koncu roka
3	Počet DN UoZ ku koncu predchádzajúceho roka
4	Počet UoZ do 29 rokov ku koncu predchádzajúceho roka
5	VPM – skutočný počet (prítok):
6	Počet realizovaných VK
7	Počet osobných návštev u zamestnávateľov (vrátane realizovaných stretnutí so zamestnávateľmi na úrade práce, raňajok so zamestnávateľmi):
8	UoZ poberatelia DvHN zaradení na TP
9	Prechod od nezamestnanosti do zamestnania podľa skupiny, ako podiel na počte evidovaných nezamestnaných osôb
10	Počet osôb vyradených z evidencie nezamestnaných VSZ, ako podiel na počte evidovaných nezamestnaných osôb
11	Počet osôb poberajúcich dávku v hmotnej núdzi vyradených z evidencie nezamestnaných VSZ, ako podiel na počte evidovaných nezamestnaných osôb poberajúcich dávku v hmotnej núdzi.
12	Prechod do zamestnania počas 6 mesačnej nezamestnanosti, ako podiel na všetkých prechodoch do zamestnania v rámci evidencie VSZ
13	Prechod do zamestnania počas 12 mesačnej nezamestnanosti, ako podiel na všetkých prechodoch do zamestnania v rámci evidencie VSZ
14	Podiel znevýhodnených UoZ s IAP vypracovaným do 9 mesiacov od registrácie.
15	Podiel obsadených voľných pracovných miest do 1 mesiaca od dátumu zaeviovania, SŠ vzdelanie
16	Podiel obsadených voľných pracovných miest do 2 mesiacov od dátumu zaeviovania, SŠ vzdelanie
17	Podiel obsadených voľných pracovných miest do 3 mesiacov od dátumu zaeviovania, SŠ vzdelanie

Časový harmonogram implementácie inovovanej metodiky vyhodnotenia činnosti Úradov

Termín	Výsledok
Január 2018	Zámer komunikovaný
Júl 2018	Prezentovaný prvý návrh metodiky vyhodnocovania
2018/2019	Štúdium existujúcich procesov
Február 2019	Nové indikátory v zbere RPZ
Apríl 2019	Druhý návrh metodiky vyhodnocovania
August 2019	Stretnutie riaditeľov Úradov (prezentácia prvých výsledkov)
Od Januára 2020	Zpracovanie pripomienok a implementácia do RPZ